

Lokal nr 4. Bökö, Örsjön, Osby

Belägenhet: Försöket ligger på Bökön i Örsjön ca 10 km NNV om Osby (N-S koord: 6260700, Ö-V koord: 1385700, H.ö.h: 115 m). Marken är frisk och består av sandig-moig morän utan översilning. Vegetationstypen är smalbladigt gräs och ståndortsindex uttryckt för gran är H100=G28.

Tillgänglighet: Försöket kan nås från två håll, dels från vägen mellan Osby och Hallaryd, dels från vägen mellan Osby och Delary. Den förstnämnda rekommenderas för större fordon. En mindre avtagsväg från vägen mellan Björkerås och Kylen leder till försöket. Man fortsätter rakt fram vid första korset och hamnar sedan på en vacker väg utmed Örsjön. Följ denna till sitt slut, där ligger beståndet. Det finns gått om plats att parkera och vända fordon.

Trädslag: Vårtbjörk (*Betula pendula*)

Markägare: Sveaskog AB, Östra Götalands distrikt

Syfte: Avkommeprövning av nyutvalda plusträd för urval av genetiskt bra träd till fröplantager och för fortsatt, långsiktig skogsträdsförädling. Från år 2003 överfört till ett gallrings- och stamkvistningsförsök.

Anläggning: Försöket anlades 1995 med ettåriga täckrotsplantor

Material: Avkommor från plusträd som främst valts i Sverige men även i Finland, Baltikum, Tyskland och Polen.

Försöksplan: Randomiserat blockförsök med 272 olika sorter i 12 block med 1-2 plantor per sort i respektive block. Planteringsförbandet är 2x2 m. Areal: 2.0 ha. Efter 2003 har 10 stycken nya ytor av storleken 670 m² (14 × 12 träd) lagts ut. Se kartan.

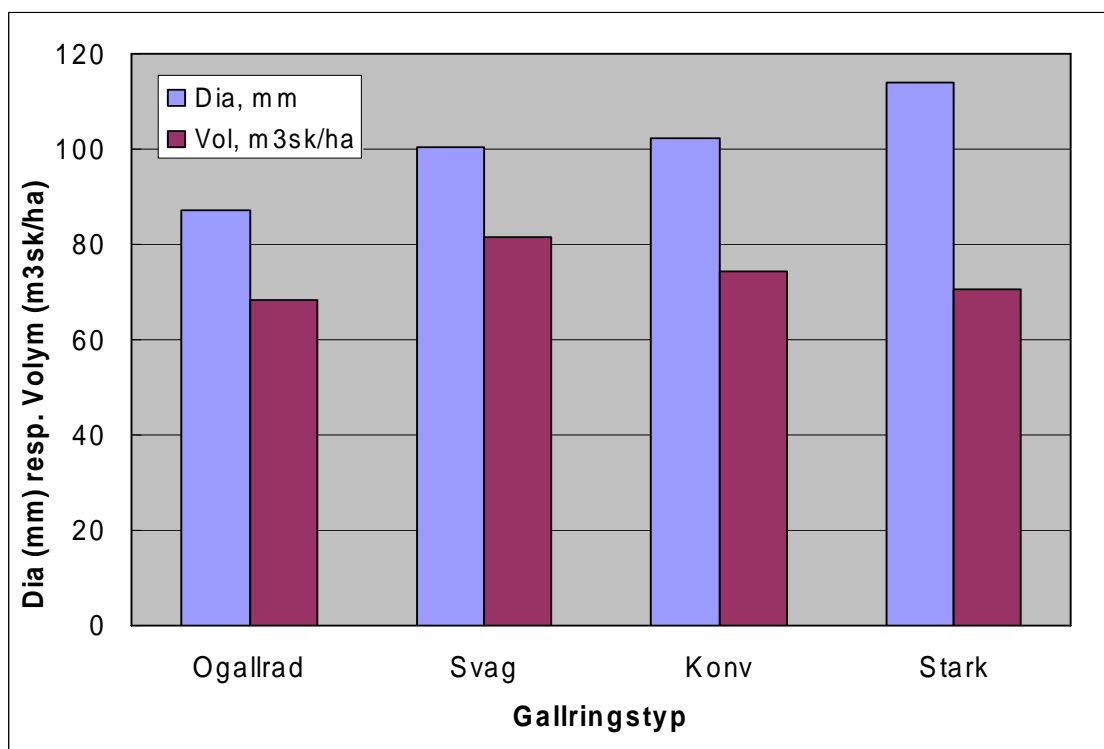
Skötsel: Vintern 2003/04 (10 år) delades försöket in i ovan nämnda 10 nettoytor. Gallring utfördes med tre olika styrkor: svag = 1600 st ha⁻¹, konventionell=1250 st ha⁻¹ samt stark=800 st ha⁻¹ efter gallring. I demosyfte lämnades dessutom en yta (nr 10) orörd. Träden i tre slumpvis valda rader i varje yta (utom yta 10) stamkvistades dessutom vid midsommartid år 2004. Dessa träd kommer tillsammans med icke stamkvistade träd att undersökas längre fram med avseende på tillväxt, stamkvalitet, sågutbyte m.m.

Produktion: Produktionsdata hösten 2006 (totalålder 13 år) presenteras i tabell 1. Vid 13 års ålder är medelproduktionen i medeltal drygt 6 m³sk ha⁻¹ år⁻¹ i den svaga gallringen. Den är något lägre vid starkare gallring, men samtidigt är då stamdiametern grövre (Figur 1).

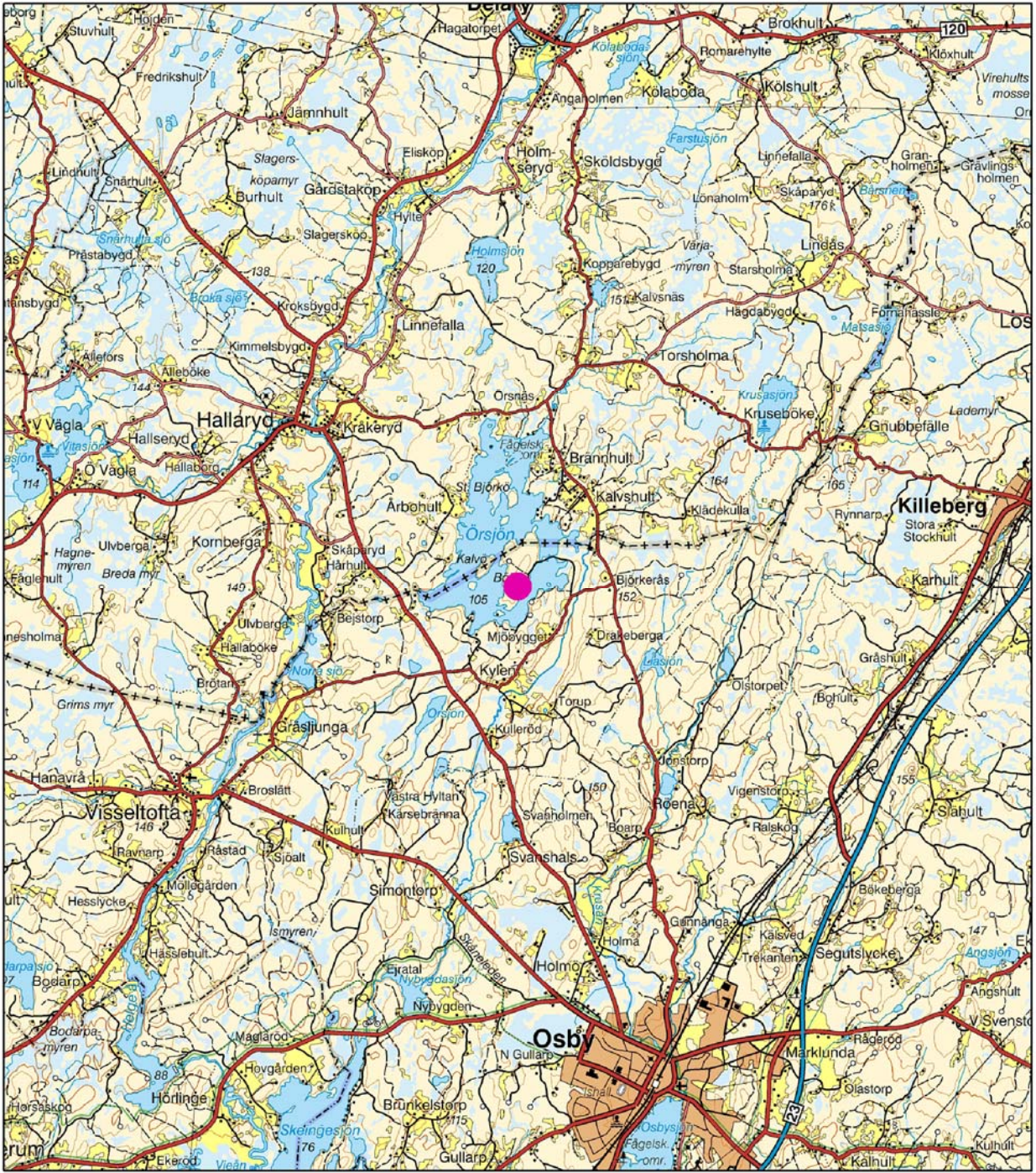
Slutsatser: Mot bakgrund av att totalåldern endast är 13 år (hösten 2006) har tillväxten varit mycket bra. Redan tre år efter gallring är medeldiameter och volym i de starkt gallrade ytorna signifikant större än i de svaga och konventionellt gallrade ytorna. Som väntat är volymen per hektar högre ju färre träd som gallrats bort, även om det är små skillnader mellan den konventionella och starka gallringen. Den ogallrade behandlingen har lägst volym, men eftersom den endast utgörs av en yta kan vi inte jämföra denna behandling på ett korrekt sätt. Försöket är fortfarande ungt varför långtgående slutsatser får vänta.

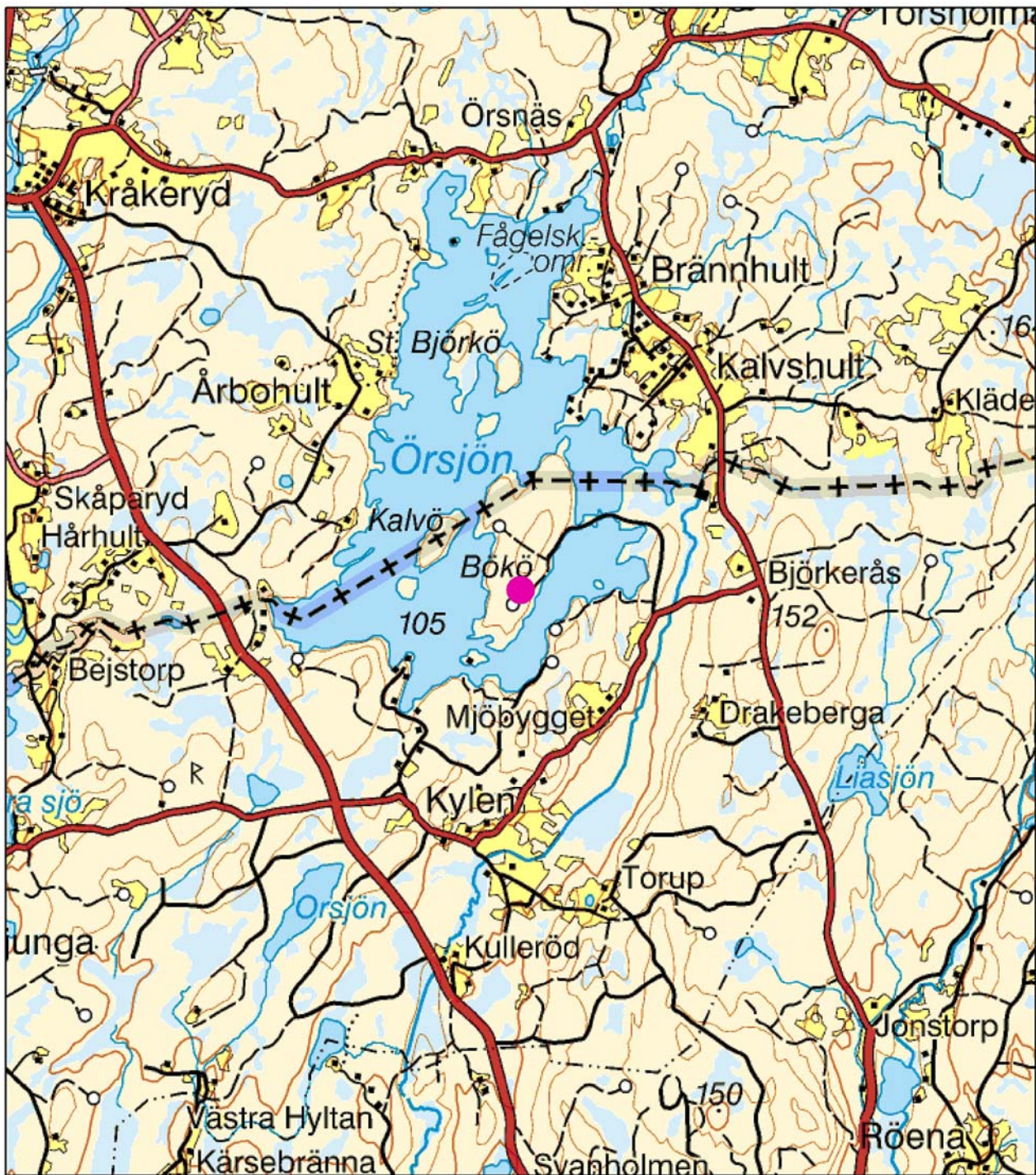
Tabell 1. Data över de tio ytorna i Bököförsöket (se även karta). Totala produktionen erhålls som summan av volymen på levande och utgallrade träd.

Gtyp	Yta	Levande träd hösten 2006				Gallrade träd 2003/04		Produktion	
		Stamantal, st ha ⁻¹	Dia, mm	Höjd, dm	Volym, m ³ sk ha ⁻¹	Stamantal, st ha ⁻¹	Volym, m ³ sk ha ⁻¹	Totalt, m ³ sk ha ⁻¹	Medel, m ³ sk ha ⁻¹ år ⁻¹
Ogallrad	10	2083	87	104	68			68	5.3
Svag	2	1592	106	123	86	699	13	99	7.6
Svag	5	1533	96	112	63	506	6	69	5.3
Svag	7	1607	98	113	70	476	7	76	5.9
Svag	Alla	1577	100	116	73	561	9	82	6.3
Konv	1	1220	104	116	59	1027	18	78	6.0
Konv	6	1295	106	119	67	789	15	83	6.4
Konv	9	1265	97	112	53	699	10	63	4.9
Konv	Alla	1260	102	116	60	838	15	74	5.7
Stark	3	804	120	126	55	1161	27	82	6.3
Stark	4	804	111	119	45	1324	19	64	4.9
Stark	8	804	111	122	46	1265	21	67	5.2
Stark	Alla	804	114	122	49	1250	22	71	5.4
Totalt	Alla	1301	102	115	61	796	13	75	5.7

Figur 1. Medelvärden för diameter (mm) och volym (m³sk ha⁻¹) för de olika gallringsalternativen hösten 2006, d.v.s. vid en totalålder av 13 år. Medelvärdena baseras på tre ytor per gallringstyp utom för den ogallrade behandlingen där endast en yta finns. För detaljer, se tabell 1 ovan.

Försök nr 4, Bökö

Björk

